

поступове посилення профілізації, а також максимальна гнучкість і варіативність змісту обов'язкового компонента профільної середньої освіти як умова формування індивідуальної освітньої траєкторії її здобувачів.

Основними принципами формування обов'язкового компонента профільної середньої освіти визначено:

спрямованість змісту обов'язкових компонентів профільного навчання за конкретними кластерами на формування у здобувачів наукової (природничої та соціальної) картини світу, цілісного життєствердного образу світу, висвітлення ідей для сталого розвитку, усвідомлення глобальних викликів сучасності, що постають перед людством, та перспектив і шляхів їх подолання;

відповідності змісту обов'язкового освітнього компонента стратегічним функціям профільної середньої освіти та операційним функціям кластеру/профілю навчання: формування у здобувачів ключових;

компетентностей, важливих для відповідальної взаємодії з природою та соціумом в умовах глобальних викликів, з одного боку, та його спрямованість на формуванні профільно орієнтованих способів діяльності;

профільної пропедевтики, що реалізується через наявність адаптаційного циклу на першому році навчання в академічному ліцеї (1 семестр 10 клас) та профільного циклу (11 та 12 класи);

послідовного та поступового посилення профільності гочерез навчальні предмети поглибленого рівня та спеціальні курси, що формують (посилюють) профіль, поступове зменшення обсягу навчального часу на опанування обов'язкового компонента інваріантного змісту та збільшення навчального часу на вивчення обов'язкового компонента за обраним профілем і вибіркового освітнього компоненту;

відкритості та гнучкої інтеграції обов'язкових освітніх компонентів профільної освіти основного та поглибленого рівнів, що передбачає можливість їх коригування (доповнення, розширення, звуження) на різних циклах залежно від динаміки запитів здобувачів та умов конкретного закладу освіти, а також формування різних моделей реалізації обов'язкового освітнього компонента за обраним профілем (вивчення окремих розділів поглибленого курсу, змішаних курсів, сформованих на основі основного та поглибленого рівнів тощо).

Компетентнісний контекст формування змісту навчання української мови в умовах профільної диференціації

Компетентнісний контекст формування змісту навчання української мови в умовах профільної диференціації

*О.М. Горошкіна,
доктор педагогічних наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України*

Зміст шкільного курсу української мови визначають такі чинники: мета навчання, освітні результати, предмет вивчення. Навчання будь-якого предмета

починається з визначення й осмислення мети, що орієнтує розробників програм, підручників, учителів-словесників на кінцевий результат. Розроблення програми для здобувачів профільної середньої освіти академічного спрямування потребує відвертої відповіді на запитання: якого результату маємо досягнути в процесі навчання української мови – успішно скласти ЗНО чи підготувати учнів до життя?

Сьогодні переконує, що надзвичайно важливо сформувати компетентного мовця, національно свідому мовну особистість, яка не просто знає мову і може нею вправно користуватися, а передусім – усвідомлює цінність мови, функції, дбає про її розвиток. У цьому контексті зазначимо, що зміст навчання української мови в закладах профільної середньої освіти академічного спрямування має бути спрямованим не на засвоєння учнями мовознавчих відомостей, а на формування вмінь учнів використовувати здобуті знання під час розв'язання конкретних навчальних чи життєвих ситуацій. В інформаційному суспільстві знання стають безпосередньою продуктивною силою, якщо кожна особистість уміє застосовувати їх у власній практичній діяльності. Це означає, що навчання української мови потрібно розглядати як підґрунтя подальшої професійної освіти.

Змістова частина має бути достатньою, щоб забезпечити готовність випускників до подальшого навчання, самоосвіти, активної участі в громадському, виробничому, культурному житті суспільства.

Навчання української мови має відбуватися на засадах наступності й перспективності. Наступність передбачає опору на знання, здобуті під час циклів адаптаційного і базового предметного навчання, перспективність – у визначенні пріоритетних напрямів підготовки старшокласників до подальшого здобування професії.

Однією з особливостей процесу навчання української мови учнів 10-12 класів є водночас зосередження уваги на виявленні інтересів і здібностей старшокласників, що можуть бути визначальними у виборі професії; розвиткові низки оргдіяльнісних умінь, формуванні здатності працювати в колективі й індивідуально; формуванні вмінь приймати рішення й бути відповідальним за нього; розвиткові вмінь ставити цілі й системно працювати над реалізацією їх; формуванні внутрішнього потреби самонавчання і самовдосконалення.

Особливості та структура Інтегрованого курсу української та зарубіжної літератур для 10-12 класів

*Н. І. Богданець-Білокаленко,
доктор педагогічних наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України*

Упродовж 2024 року було розроблено модельну навчальну програму інтегрованого курсу української та зарубіжної літератур для профільної школи